

„Le parodoxe sur le comédien“ nu intra în circuitul primă editare decât în 1830, iar regulile pentru actori ale lui Goethe, în 1803.

Viața teatrală a burgului de pe Cămin putea fi considerată la cel mai bun nivel continental. La sfârșitul veacului al XVI-lea se desfășuraseră, în Piața Mare, spectacole de o amploare egală cu cea a manifestărilor similare din cele mai culturale orașe-state germane sau italiene. Reforma și Contrareforma stimulaseră intens viața scenică din școlile profesionale. În Europa centrală, primele trupe teatrale germane apar spre mijlocul secolului al XVIII-lea, iar Sibiul și Timișoara constituie un circuit autonom. La Sibiul, în trupa Gertrudei Bodenburg, antecesoarea lui Hüllverding, debutează și se formează J. H. Brockmann, ulterior, una dintre celebritățile Burgtheater-ului vienez și unul dintre cei mai renumiți interpreți ai lui Hamlet, pe plan european. Succesorul la Sibiul al lui Hüllverding, Chr. Ludwig Seipp, avea să devină o celebritate internațională, avea să fie prieten cu Goethe, să polemizeze cu Wieland; la sfârșitul deceniului 9 avea să fie invitat de către Prințul de Koburg, să joace la București. „Reichhardts Theaterkalender 1794“ notează că „el a găsit la Sibiul un

public pregătit, a fost respectat de toți și va rămâne în amintirea tuturor“ și că „a mărturisit că acolo și-a petrecut cele mai fericite și vesele zile“. Faptul că s-a admis, prin „edictul de concivilitate“ (1781), ca românii să se stabilească și în interiorul zidurilor cetății creează un public nou, cald și receptiv, pentru care formațiile teatrale din sudul Transilvaniei — de pildă, cea a lui Johann Gerger și cea a lui Eduard Kreibitz (născut la Sibiul) — prezentau constant spectacole în limba română (date certe începând cu 1815). După un turneu la Viena, trupa Gerger vine, la invitația și pe cheltuiala lui Iancu Văcărescu, la București, unde e consențată jucând în limbile germană și română, în 1818—19—20, nu numai la „Căminul roșie“, dar și cu un original *Hoții* al lui Schiller „en rond“, în aer liber, într-o pădure din preajma Bucureștilor.

„Theatral Wochenblatt“, eficace și precocă investigație în substanța artiștilor teatrali, nu e o apariție incidentală, ci imaginea unei dense ambiante culturale a locurilor noastre, pe care o oglindește spre noi peste secole, păstrându-i încă vie strălucirea.

Mihai Dimiu

„Rampă“ acum 50 de ani noiembrie 1928

Pășește pe scena „revistei“ o viitoare stea — Tuchi Eremia. Titlul spectacolului este simbolic: într-adevăr, Tuchi Eremia s-a simțit toată viața, în revistă. Ca la mama acasă. ● Ion Manolescu reia rolul zguduitor din Moartea civilă. Melodrama e încă în floare. ● După un răsunător scandal de presă, năstrușnicul Ion Iancovescu revine în atenția publicului cu piesa *Cătrul de Weber*. E flancat de *Timică*, *Livescu*, *Ghibericon*, *Leny Caler*. Deocamdată, repetă, având alături „zece cești de cafea neagră și 20 de pachete de țigări“. ● Repertoriul de mare tinută la *Opera Română*: *Lohengrin*, *Aida*, *Răpirea din serai*, Po-

vestirile lui Hoffmann. ● *Confrății laudă*, deocamdată, comedia lui Mihail Sorbul. Coriolan Secundus, jucată la Național, cu Bulfinski, Morțun, Ana Luca. Atacurile vor începe mai târziu! ● Un prilej pentru inepuizabilul epigramist Ion Manu: Lucia Sturza Bulandra apare, pe scena teatrului său, în piesa *Femeia*, la patruzeci de ani. ● Tânase a ajuns la Iași în turneu de toamnă. Trupa arc 120 de persoane. Printre stelele trupei din noiembrie 1928 se află și Al. Giugaru. ● La Teatrul Național, un regizor de ocazie, Gogu Mihăescu, semnează spectacolul cu *Romeo și Julieta*. *Aura Buzescu* și *George Vrăca* sînt

protagoniștii. ● Sică Alexandrescu va tăia Vițelul gras la Teatrul Mic. Il vor ajuta Iancovescu, Ghibericon, Marietta Deculescu... ● În lipsa unei bune comedii originale, Tudorică Mușatescu și Nicușor Constantinescu populează subsolurile gazetei cu savuroase schițe dramatice. ● Rampa însinuează perfid că la premiera viitoare a piesei a lui C. Riulet, Papagalii, va cînta doar... cucul. De singurătate! ● Liviu Rebreanu este numit director general al teatrelor. Marele romancier a pregătit o serie de reforme. Vom vedea. ● Un moment de acalmie în relațiile dintre două mari spirite ale vremii: Tudor Arghezi conferențiază la un ateneu cultural patronat de Nicolae Iorga. Ce vor fi înțeleș cuminții ateneiști din formidabilele șarje argheziene ale conferinței „Cum se scrie“? ● Emoție printr-o filerie sensibilă, iubitoare de teatru: G. Storin actualizează strania dramă a Procurorului Hallers...

I. N.